

Aanbevelingen aan de commissie MAES vanuit twee Communities of Practice

Simon Moolenaar, Hans Keune, Jos Brils, Sander Jacobs & Nicolas Den Doncker

- Hans Keune, Sander Jacobs, Nicolas Dendoncker
(Belgium Ecosystem Services Community – [BEES](#))
- Simon Moolenaar, Jos Brils
(Nederlandstalige Community of Practice Ecosysteemdiensten – [CoP-ESD](#))

Op 22 april kwamen circa 30 deelnemers aan de Belgische Community (of practice) BELgium Ecosystem Services (BEES) en de Nederlandstalige Community of Practice Ecosysteemdiensten (CoP-ESD) bij elkaar in Antwerpen.

Doel was elkaar beter te leren kennen en ervaringen en kennis te delen naar aanleiding van een concreet onderwerp wat zowel de Belgen als de Nederlanders boeit en bindt. Dit onderwerp was de EU Biodiversiteit Strategie en in concreto de implementatie van actie 5 van de EU Biodiversiteit Strategie waarin de EU de lidstaten oproept om de toestand van ecosystemen en hun diensten op hun grondgebied in kaart te brengen en economisch te waarderen in National Ecosystem Assessment's (NEA's).

De commissie MAES (Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services) heeft een opzet gemaakt om tot een consistente aanpak binnen de lidstaten te komen [Maes et al., 2013 & 2014].

Het "mappen" ofwel karteren van Ecosysteemdiensten en Natuurlijk Kapitaal staat daarbij centraal. Het onderscheid dat daarbij wordt gemaakt tussen ecosysteemdiensten en natuurlijk kapitaal is eerder in BODEM beschreven door Breure et al., 2014 (zie FIGUUR).

Inzet van de dag was om concrete aanbevelingen te doen die direct in ontvangst genomen konden worden door een lid van de EC en van de Commissie Maes: dat was Anne Teller (EC DG ENV.B2).

Anne Teller ging tijdens haar [presentatie](#) over de stand van zaken met betrekking tot MAES eerst in op de aanleiding van de werkgroep MAES, te weten EU 2020 Biodiversiteit Strategie, Target 2, Action 5): "Member States, with the assistance of the Commission, will map and assess the state of ecosystems and their services in their national territory by 2014, assess the economic value of such services, and promote the integration of these values into accounting and reporting systems at EU and national level by 2020."

- Het algemene raamwerk dat hiervoor wordt opgesteld door de werkgroep MAES is beschreven in MAES et al., 2013 & 2014. Momenteel wordt dit raamwerk getest in 6 pilotstudies in Europa: de pilots betreffen natuur, landbouw (geleid door de Vlaamse Land Maatschappij, VLM), bos, zoet water, marien en natural capital accounting. Vanuit elk van deze pilots komen voorstellen voor bruikbare indicatoren om biodiversiteit en ecosysteemdiensten te karteren. Een mooie illustratie vanuit de pilots werd gevormd door het effect van ruimtelijke schaal op de kartering. Ook de noodzaak van politieke steun en wetenschappelijke steun vanuit de lidstaten werd benadrukt. Verdere publicatie wordt voorzien via de sites van [MAES](#) en [BISE](#).

De Nederlandse en Vlaamse invulling van de NEA werd [gepresenteerd](#) door respectievelijk Ton Breure en Maarten Stevens. In Nederland zeggen we DANK (Digitale Atlas Natuurlijk Kapitaal) en in het Vlaams is dat NARA (Natuur Rapportage). Ton Breure beschreef de DANK zoektocht mede op basis van de trits observatie/meting, data, informatie, kennis, begrip/inzicht, wijsheid. Hij onderstreepte het belang van communicatie en de behoefte aan consistente en gevalideerde benaderingen.

Maarten Stevens beschreef het [NARA proces](#) en de samenhang met andere Belgische programma's zoals ECOPLAN. Ook hij gaf een interessant voorbeeld van het effect van kartering op verschillende schaalniveaus op de beeldvorming met het onderscheid naar potentieel en actueel aanbod van ecosysteemdiensten.

Nicolas Den Doncker gaf meer inzicht in de stand van zaken in Wallonië waarbij vooral naar voren kwam dat het nog een lastige opgave is voor de wetenschappers om dit onderwerp op de politieke agenda te krijgen. Jan Staes besloot met een presentatie over de stand van zaken van ECOPLAN: Planning for Ecosystem Services. ECOPLAN wordt zowel ontwikkeld en benut door Vlaanderen als Wallonië.

Presentaties downloaden (pdf)

- [Anne Teller](#)
- [Ton Breure en Maarten Stevens, Michiel Rutgers](#)
- [Hans Keune, Nicolas Den Doncker, Sander Jacobs](#)
- [Simon Moolenaar, Jos Brils](#)

Hieronder staan de negen aanbevelingen die resulteerden uit de gezamenlijke workshop:

Om het gebruik van informatie met betrekking tot vastgestelde en gekarteerde ecosystemen, hun diensten en hun economische waarde te bevorderen in de lokale en nationale beleidspraktijk bevelen wij aan:

- De lidstaten die nationale ecosysteemstudies uitvoeren om inspirerende voorbeelden te geven die de kansen en voordelen van het benutten van ecosysteemdiensten op verschillende schaalniveaus laten zien, zodat het potentieel van ecosysteemdiensten om het menselijk welzijn in de praktijk te verhogen aangetoond kan worden;
- De Europese Commissie and nationale overheden om het incorporeren van ecosysteemdiensten in relevante beleidstrajecten en wet- en regelgeving expliciet te bevorderen;
- De Europese Commissie and nationale overheden om het proces van vaststellen en karteren van ecosystemen en hun diensten te benutten om een open dialoog over de diverse waarden van ecosysteemdiensten op lokale, regionale en hogere schaalniveaus te triggeren, daarbij in acht nemend wie de voordelen geniet en wie de nadelen;
- Iedereen die in dit veld werkzaam is om het gebruik van een gemeenschappelijke taal te stimuleren, zodat zowel de communicatie tussen degenen die betrokken zijn bij de lokale en nationale beleidspraktijk als het vaststellen en karteren daardoor gefaciliteerd wordt.

Wat betreft het vaststellen en karteren bevelen wij de lidstaten aan om:

- het vaststellen en verzamelen van informatie niet te beperken tot data die op kaarten gezet kan worden, maar ook gebruik te maken van andere soorten data zoals tekst, tabellen, grafieken, etc;

- het vaststellen en de ontwikkeling, het gebruik en de verbetering van de kaarten interactief uit te voeren met eindgebruikers en stakeholders om transparantie en legitimiteit te vergroten;
- verschillende wijzen van waardering (valuation) te beschouwen (met inbegrip van niet monetaire waarderingwijzen) en om verschillende benaderingen door diverse stakeholders te erkennen, zonder deze te vertalen in slechts een (monetaire) eenheid;
- kaarten te produceren op zo'n manier dat deze:
 - cross gevalideerd zijn;
 - duidelijk zijn over de randvoorwaarden voor gebruik (doel, beperkingen);
 - aan te passen zijn aan de behoeften van gebruikers zonder ze opnieuw te hoeven ontwerpen, met andere woorden dat ze opgebouwd zijn uit modules met de mogelijkheid om op te schalen, overlays te maken, data toe te voegen en te verwijderen; en
 - makkelijk toegankelijk en te gebruiken zijn, ook door degenen die niet direct bij de productie betrokken waren;
- de biofysische informatie zo te presenteren dat zowel de huidige situatie als het benuttingspotentieel voor duurzaam gebruik van ecosysteemdiensten zichtbaar wordt voor diverse management regimes en landgebruiksmogelijkheden.

N.B.

- Aangezien in België tijdens (federale) bijeenkomsten met zowel deelnemers uit Vlaanderen als Wallonië de voertaal Engels is, was ook deze dag met Belgen, Nederlanders, een Duitse en een Franse geheel in het Engels; ook de presentaties en de uit de workshop resulterende aanbevelingen zijn als Engelstalige "communication" van BEES en CoP-ESD beschikbaar via onze websites: Recommendations from the Belgium Ecosystem Services Community ([BEES](#)) and the Dutch Community of Practice on Ecosystem Services ([CoP-ESD](#)), 22 April 2014, Antwerpen, België.

Bronnen

[Maes J, Teller A, Erhard M, et al. \(2013\) Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services. An analytical framework for ecosystem assessments under action 5 of the EU biodiversity strategy to 2020. Publications office of the European Union, Luxembourg.](#)

[Maes J, Teller A, Erhard M, et al. \(2014\) Mapping and Assessment of Ecosystems and their Services. Indicators for ecosystem assessments under Action 5 of the EU Biodiversity Strategy to 2020 2nd Report – Final, February 2014. Publications office of the European Union, Luxembourg.](#)

[Breure, De Nijs en Rutgers \(2014\) DANK Digitale Atlas Natuurlijk Kapitaal. BODEM nr. 1 2014 pagina 9-11](#)

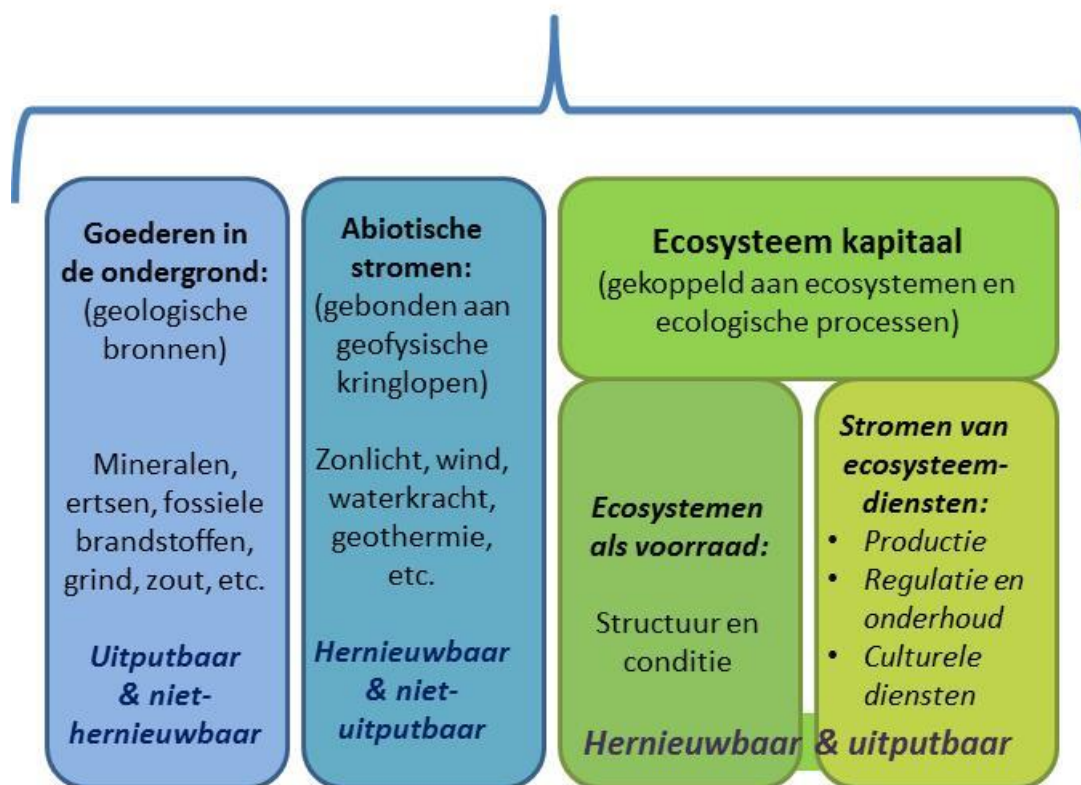
Websites

- [CoP-ESD](#)
- [BEES](#)
- [MAES](#)
- [BISE](#)
- [ECOPLAN](#)

Meer informatie

- [Recommendations](#)
- [Programme](#)
- [Participants](#)

Natuurlijk kapitaal

Figuur 1. Natuurlijk Kapitaal kan worden verdeeld in 3 belangrijke groepen: ecosysteem kapitaal als combinatie van biotische en abiotische factoren, niet hernieuwbare abiotische voorraden zoals ertsen en niet uitputbare voorraden zoals wind- en zonne-energie (door Breure et al., 2014 overgenomen en vertaald uit Maes et al., 2013).